

СА ИЗДАВАЧКЕ ТРАКЕ

Есеји о укрштајима

„Београдска књига” објавила је нову књигу есеја Мића Цвијетића (1946), под насловом „Ослонци и укрштаји”. Реч је о есејистичким и књижевнокритичким текстовима које је аутор објављивао у претходне две деценије. Знатан део текстова

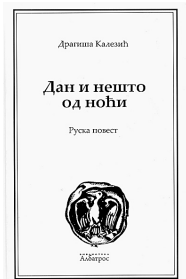
Мића
Цвијетић„Београдска
књига”, Београд,
2010, ст. 222

изговорен је на књижевним трибинама и округлим столовима. Многи су настали као рецензије и поговори уз нове рукописе, односно као прикази и осврти на нове књиге. Објављивани су у зборницима, часописима и листовима. Неки од текстова појављују се први пут у овој књизи.

Поред текстова о нашим књижевним токовима и појавама, писцима и делима, објашњава аутор, у књигу су уврштене читалачке и критичке опсервације о писцима из других националних књижевности, блиских нам, пре свега, по духовној сродности и узајамној наклоности: румунским, руским, македонским, бугарским, чешким, енглеским...

Страдање Љермонтова

Издавачка кућа „Албатрос плус” из Београда, недавно је објавила нови роман Драгише Калезића (1938), с насловом „Дан и нешто од ноћи”. У овом роману Калезић сложеним поступком, користећи бриљантно избурун језик, понире у најдубље слојеве свести бившег гадјиског мајора Николаја Соломоновича Мартинова, који се током драматично кошмарне ноћи, тешког и до крајности напетог унутрашњег дијалога, после много година

Драгиша
Калезић„Албатрос плус”,
Београд, 2010,
ст. 136

provedених у самоћи, последњи пут, пред сопствени самртни час, суочава с истином да је 15. јула 1841. године, у 18.30, у двојој усмртио младог поручника, великог песника Михаила Јурјевича Љермонтова. У овој „руској повести”, преиспитујући најдубља морална питања која притискају мајора Мартинова, Калезић нас, у ствари, суочава са истином о сломену етичких начела и моралној посрнулости човека у савременом свету.

Портрети градова

У луксузној опреми, „Београдска књига” објавила је монографију Стевана Ковачевића (1952), једноставно названу „Градови Србије у слици и речи”.

Спортски новинар Радио Београда, извештач са олимпијских и медитеранских игара, универзијада, европских и светских првенстава у атлетици, одбојци, тенису, направио је драгоцену књигу о најважнијим градовима у Србији. Приче су сложене по азбучном реду: Ада, Александровац, Алексинац, Алибунар, Апатин...

Књига се завршава одредницама о Шапцу, Шиду, Штимљу, Штрпцу. На крају је подсећање на НАТО бомбардовање Србије, од 24. марта до 10. јуна 1999. године,

Стеван
Ковачевић„Београдска
књига”, Београд,
2010, ст. 272

када су многи градови у Србији пострадали. Ковачевић, објашњава Славенко Терзић, на основу постојећих извора, сачинио је мале портрете свих вароши и градова у Србији, настојећи да кратко изложи и њихов историјски развој. **З. Р.**

ИНТЕРВЈУ: АНДРЕАС ШТАДЛЕР,
директор Аустријског културног форума у Њујорку

Питали су ме да ли има графита у Србији

На моју иницијативу велика група америчких и европских дипломата обишла је Меморијал у Јасеновцу 1997. године

У Аустријском културном форуму у Њујорку недавно је отворена изложба „Србија: Најчешће постављана питања” чији су кустоси Бранислав Димитријевић из Београда и Андреас Штадлер, који је на челу ове институције три године. Од 13. до 19. октобра Аустријског културног форума (АКФ) у сарадњи са Чешким културним центром у Њујорку организује ревију српског филма (Клопка, Обични људи, Дунав, Тамо и овде, Аторзија, Рударска опера, Сутра ујутру), а до краја године планирано је и вече читања драма Биљане Србљановић.

Које сте циљеве поставили себи када сте постали директор АКФ?

Мисија Аустријског културног форума је да представи савремене уметнике и интелектуалце из Аустрије и да пренесе реалну слику садашњег креативног потенцијала Аустрије. Са зградом у којој се налази АКФ коју је пројектовао архитекта Раимунд Абрахам, а која важи за једну од пет најважнијих архитектонских објеката у Њујорку, Аустрија је показала храброст да представи себе изван класичног туристичког имиџа који има у свету. Мој први циљ је био да покажем да и данас постоје фантастични таленти који долазе из моје земље, у областима музике, уметности, науке: свет се променио, ми не можемо себе да ограничавамо у географски простор Аустрије. Мој други циљ је да представим Аустрију у регионалном и глобалном контексту. Одговорни смо за подржавање културних и академских програма широм САД, али такође ми је битно да представим вибирајући културни програм који оживљава ову сјајну архитектуру зграде Аустријског културног форума.

Како сте дошли до идеје да организујете изложбу посвећену Србији?

Прошле године био сам координатор фестивала који смо назвали „Извођење револуције”, са многобројним културним институцијама у Њујорку које су посвећене позитивним променама у Централној Европи, Пољској, Чешкој, Словачкој, Мађарској и Румунији после 1989. године. Показали смо публици у САД да је Европа постала снажна, интересантна и креативна тачка током последње две деценије. Са нама су сарађивале и њујоршке институције као што су Колумбија универзитет, Њујоршка јавна библиотека, позоришта и галерије.

Милутин Чолић је заслужио улицу у Ужицу

Ужице – Милутин Чолић, дугогодишњи филмски критичар „Политике”, оснивач Феста, својим доприносом култури заслужио је да Ужице, његов родни град, по њему назове једну улицу. То је порука иницијативе групе ужичких интелектуалаца и угледних грађана овдашњим градским властима. Међу 20 потписника те иницијативе су и глумац Иван Босиљчић, новинар Бранко Станковић, аутомобилиста Милун Веснић, сликар Раде Верговић, лекар Момчило Арсенијевић, историчар Милорад Искрин и други.

У образложењу овог предлога наводе се заслуге покојног Милутина Чолића, истакнутог новинара, публицисте, филмског и позоришног критичара за развој културе у Србији и афирмацију ужичког краја. Од оснивања Обласног народног позоришта у Ужицу, чији је био управник од 1946. до 1949. године, и писања за овдашњи лист „Вести”, па до преласка у Београд, где је о позоришту и култури најпре писао у листовима „Глас”, „20. октобар” и „Књижевним новинама”, да би потом постао позоришни и филмски критичар „Политике”. Чолић је аутор и творац Феста, имао је важну улогу у оснивању филмских фестивала у Нишу и Херцег Новом, био је члан жирија престижних светских филмских смотри. По његовој идеји основан је и Југословенски позоришни фестивал у Ужицу, који управо улази у 15. годи-

Андреас Штадлер

Схватио сам да су људи у Југославији у том истом временском распону, имали потпуно другачији доживљај рата, разарања и расељавања. Та трагична историја је такође део европског искуства које не би требало да омаловажавамо и потискујемо, али би требало сви да се супротстављамо томе да би нешто и научили. Зато је свима било логично да се неки нови фестивал фокусира око Србије, као месту о коме су стереотипи најјачи. Драго ми је да су Бранко Димитријевић и Музеј савремене уметности, као и представници ваше савремене сцене прихватили тај изазов. У нашој панел дискусији, представници америчке публике питали су да ли постоји уметност перформанса и графита у Београду! То показује да у САД постоји велика потреба за информацијама из Србије.

Где сте Ви пронашли инспирацију за предста-

вљање српске уметности и културе у кући коју водите?

Увек сам био фасциниран креативношћу која је долазила из бивше Југославије. Раније, када сам студирао српско-хрватски језик на Универзитету у Бечу 1980. читао сам Александра Тишму, Данила Киша и Иву Андрића. Данас пратим рад Биљане Србљановић, Драгана Великића, Милице Томић и Горана Ребића. Морам рећи да су личности попут Мила Дора или посебно Богдана Богдановића имале на мене јак утицај. Драго ми је да се уметник Марко Лулић сложио да произведе рад за ову изложбу који је посвећен овом великом архитекти, интелектуалцу и писцу. На моју иницијативу велика група америчких и европских дипломата обишла је Меморијал у Јасеновцу 1997, када сам био заменик амбасадора у Загребу. Наслеђе које је оставио Богдановић је изузетно важно зато што смо имали тешко искуство рата, фашизма и тоталитаризма у Европи у 20. веку. Богдановић је био позитиван, критичан модерни естет, велика личност којој се још дивим. И данас сам опет, веома радознао када су у питању нови таленти који долазе из Србије. Научићу много у наредне две седмице.

Прошле године у АКФ организовали сте изложбу „(Dis)Covering The Veil” која је разматрала однос према ношењу зара у муслиманском свету. Који је био основни концепт ове изложбе?

Била је то једна од наших најуспешнијих изложби. Изашла су два приказа у Њујорк Тајмсу и медијима широм света, укључујући и арапске земље као и Шпигл. Изложба је била много мање о зара, а више о западњачкој конструкцији зара. Имали смо уметнике из целог света, укључујући муслиманске уметнике који носе зар и друге који то одбијају. Сазнали смо да је зар производ хришћанства, кодификован много јаче у Библији него у Курану. Данас је зар као и минарет постао симбол културног конфликта између „замишљеног запада” и „замишљеног муслиманског света”. На жалост не преговарамо о актуелним политичким и економским противуречностима, али тражимо културне и религиозне разлике које су погрешно интерпретирание као природне и непроменљиве. Уметници на овој изложби сместили су дебату тамо где јој је место: у оквиру преговора о културној историји и женских права.

Која је по Вашем мишљењу улога Културних центара данас у свету и колико се она изменила у односу на недавну прошлост?

Још од 1990. када су почеле европске интеграције и глобализација, репрезентација традиционалне културе се смањила. Гете институт, Француски институт и Британски савет су затворени или редуцирани. Културни центри данас морају да буду способни за превазилажење граница. То посебно важи за мале земље као што су Аустрија и Србија. На овако такмичарском тржишту као што је САД, никога не интересују мала и неважна кошканија у Централној Европи. Међутим, кроз сарадњу и представљање занимљиве и узбудљиве уметности из нашег региона, ми можемо да повећамо свест и интерес. Што показује да смо превазишли 1914!

Марија Ђорђевић

Почињу концерти у Галерији САНУ

Омладински гудачки оркестар „Arseia” из Шкофје Локе, чији је оснивач, ментор и диригент Армин Сешек, данашњим представљањем београдској публици отвориће нову концертну сезону у Галерији САНУ. Армин Сешек рођен је у Београду, школовао се у „Мокрању”, завршио студије на ФМУ – виолину у класи проф. Александра Павловића, 12 година провео је у Београдској филхармонији, а пре 18 година преселио се у Љубљану, где предаје виолину на тамошњем Конзерваторијуму. Подсетимо, сезона у Галерији САНУ трајаће до краја јуна, концерти су понедељком и четвртак, у 18 сати, а улаз је слободан. **М. Ш.**

Песме Невене Витошевић у Казахстану

Водећи казахстански часопис за књижевност, који излази на руском језику, „Простор”, у броју 7 за ову годину доноси обиман избор поезије српске књижевнице Невене Витошевић Њеклић у преводу Кајрата Бакбергенова. Одабрани стихови изабрани су из четири књиге: „Молитва за човека што иде пругом” (1991), „Биће које воли” (1998), „Песме савршене љубави” (2002; 2005) и „Љубав” (2003). **К. Р.**

Историја чоколаде

У Београдској Галерији „Звоно” вечерас у 19.30 биће отворена изложба нових слика Горана Јуреше. Радови новог циклуса под називом „Историја чоколаде” покушавају да објасне и растумаче како се, од реалности проучених историјских или друштвених чињеница на једну тему, долази до рада који је апстрактан по својој природи, али не и у свом значењу. На слици: Рад Горана Јуреше. **К. Р.**

SERBIA – FREQUENTLY ASKED QUESTIONS

September 28., 2010: Co-curator and Director of the Austrian Cultural Forum New York Andreas Stadler in conversation with Marija Djordjevic

- *You took on a position of a Director of ACFNY three years ago...what are the goals that you aspire to accomplish in such role?*

The mission of the Austrian Cultural Forum is to present contemporary artists and intellectuals from Austria and to convey a realistic image of Austria's present-day creativity. With the building designed by Raimund Abraham, which is regarded as one of the five most important architectural structures of New York, Austria has shown courage to present herself beyond her touristic and classic image. My first goal is therefore to show that there are still wonderful talents coming out of my country today, in the arts, music, academia and science; however, the world has changed, we can no longer limit ourselves to the geographical borders of Austria. My second goal has therefore become to present Austria in its regional and global reality and context. We are responsible for the cultural and academic support program all over the United states, but I also need to present a vibrating cultural program which lives up to the splendid architecture.

- *How did you come up with the idea for the exhibition Serbia – Frequently Asked Questions?*

Last year I co-organized a festival called “performing revolution” with a lot of New York based cultural institutes which was devoted to the positive changes in Central Europe, Poland, Czech Republic, Slovakia, Hungary and Romania after 1989. We showed a US-audience that Europe has become a powerful, interesting and creative hotspot during these two decades. New York institutions such as Columbia University, the New York Public Library, theaters and galleries worked with us. I realized then that people in Yugoslavia had - in the same time span - a totally different experience of war, destruction and displacement. This tragic history is also part of our European experience which we should not belittle and repress, but we should all confront together in order to learn from it. It seemed to be all too logical to build our new festival around Serbia, because that is where stereotypes are strongest. I am glad that the Museum of Contemporary Art in Belgrade and your art scene accepted this challenge ! In our panel discussions,

American members of our audience asked whether there is performance art and graffiti in Belgrade! This shows that the need for reflection and information in the US is high.

- *In October of this year collaboration between the Czech Cultural center and ACFNY will result in a festival of Serbian film that will be seen by an audience in Belgrade, Vienna and New York. In addition, ACFNY will help organize an event of readings of dramatic work by Biljana Srbljanovic. Where did you find the inspiration to present Serbian art forms and culture?*

I was always fascinated with the creativity that has come out of former Yugoslavia. Early on, when I studied the Serbo-Croatian language at Vienna University in the 1980s I read Alexander Tisma, Danilo Kis and Ivo Andric. Today I follow the work of people such as Bilijana Srbljanovic, Dragan Velikic, Milica Tomic and Goran Rebic . I also must say that characters like Milo Dor and in particular Bogdan Bogdanovic had a strong influence on me. I am glad that Marko Lulic agreed to produce a commissioned piece for the show which pays tribute to this great architect, intellectual and writer. On my initiative, a large group of American and European diplomats visited his memorial in Jasenovac in 1997, when I was deputy ambassador in Zagreb. His legacy is so important because we have this terrible experience of war, fascism and totalitarianism in Europe of the 20 th century. Bogdanovic was a positive, critical modernist aesthete, a great personality that I still admire. And today again, I am very curious about new talents coming out of Serbia. I will learn a lot during the next weeks.

- *Last year the ACFNY organized an exhibition called (Dis)Covering The Veil. Did this exhibition receive any critical acclamation or reward? Also, how would you describe the concept behind such endeavor by ACFNY?*

This was one of our most successful exhibits to date. Twice reviewed by the New York Times and media outlets all over the world, including in Arabic countries and “Der Spiegel”. The show was much less about “the veil” than about our Western construction of the veil. We had artists from all over the world, including a Muslim artist who wears the veil and many others who reject it. We learned that the veil is a product of Christianity, codified much stronger in the bible than in the Koran. Today the veil, as the minaret, has become the symbol of culturalized conflict between the “imagined west” and the “imagined Muslim world”. We are unfortunately not addressing and negotiating actual political and economic contradictions, but look for cultural and religious differences that are falsely interpreted as natural and

unchangeable. The artists in this show placed the debate where it belongs: in a negotiation about cultural history and women's rights.

- *In your opinion what is the role of the cultural centers in the world today and did it see any changes in the recent past?*

Ever since the early 1990s, when European integration and globalization took off, traditional national cultural representation has decreased. Goethe-Instituts, Instituts Français and British Councils' offices are being closed and reduced. The cultural centers of today must be able to reach beyond borders. This is particularly true for small countries like Austria and Serbia. In such a competitive market as the United States, nobody is interested in our petty infights in Central Europe. However, by collaboratively presenting thrilling art and thought from our region, we can raise awareness and interest. Which in turn shows that we have overcome 1914!